

سازمان حفظ آثار و نشر ارزشهای دفاع مقدس
ارتش جمهوری اسلامی ایران
انتشارات آتشبار

بارمانده

نویسنده: احمد حسینی

سرشناسه	حسینیا، احمد، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدورنده	بازمانده / نویسنده احمد حسینیا
مشخصات نشر	تهران: سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران، انتشارات آتشبار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۳۰۸ ص: مصور (بخشی رنگی) ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۳۳۶-۷۲-۴ :
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
موضوع	داستان های فارسی - قرن ۱۴
موضوع	Persian fiction - ۲۰th century :
سناسه روده	سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس ارتش جمهوری اسلامی ایران، انتشارات آتشبار
رده بندی کنگر	۶ : ب۲ ۹۷۵۷ س / PIR ۸۰۲۲
رده بندی دیویی	۸۰ : ۱۶۲
شماره کتابشناسی ملی	۵۰۱۰۴۴ :

بازمانده

نویسنده: احمد حسینیا

ویراستار: انسیه حسینیا

کنترل نهایی: نادر احدی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۳۶-۷۲-۴

طراح جلد: مهدی لریان

نوبت: اول

سال چاپ: ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۲۴۰۰۰۰ ریال

ناشر: انتشارات آتشبار وابسته به سازمان حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس

ارتش جمهوری اسلامی ایران - شماره تماس: ۸۱۹۵۴۱۱۱

سخن نویسنده

رزمندگانی که در مدت هشت سال جنگ تحمیلی در جبهه های مختلف نبرد به اسارت نیروهای عراقی در آمدند، در دوران اسارت، در اردوگاه های مختلفی نگهداری می شدند. از جمله این اردوگاه ها می توان از نهروان، ابوغریب و الرشید نام برد که در هریک، بندها و رداشگاه های متعددی وجود داشت. اغلب اسرایی که در سال اول جنگ به اسارت دشمن در آمدند، به ابوغریب و سپس به الرشید انتقال یافتند. تا هیچ یک از آن ها در آمار صلیب سرخ هم ثبت نگردید. به همین علت، یخان ها و خانواده های آن ها از سرنوشت این دسته از اسیران اطلاعی نداشتند.

کتاب حاضر مجموعه ای روایتی داستانی است که از نگاه یک اسیر نظامی است که در روزهای اول جنگ اسیر می شود و در مدت ده سال اسارت، تجربه حضور در این سه اردوگاه را داشته است و بعد از اسارت اثری از همسر و فرزندش نمی یابد و... گرچه این اسیر فرضی است، اما کلیه مواردی که از هر سه اردوگاه بیان شده، همه

براساس واقعیت‌ها و رویدادهای واقعی بوده و به نوعی بیان‌کننده سختی‌ها و مرارت‌هایی که یک اسیر ایرانی در کشور عراق با آن مواجه بوده است.

سائل هم که بعد از اسارت با آن مواجه می‌شود، بر اساس واقعیت‌ها و نمونه‌هایی است که ده‌ها مورد مثل آن و یا مشابه آن را شنیده‌ایم؛ بنابراین هدف کتاب حاضر فقط انعکاس خاطرات یک فرد نیست، بلکه به معرفی یک پایداری و فراز و نشیب‌های مختلف کسانی است که به خاطر دفاع از آمان‌های دینی و ملی، با صبر و مقاومت و عزت‌نفس، حتی هستی خویش را فدا کردند.

فصل اول که صحنه نبرد مدافعان با دشمن بیان شده، با الهام از یک عملیات پدافندی توسط لشکر ۲۱ در نهم آبان ۱۳۵۷ نوشته شده، چنان که خواهیم دید بسیاری از اسامی در این فصل بران ما آشنا خواهد بود.

بیشترین اطلاعات مربوط به بازجویی و خاطرات اولیه در استخبارات عراق، از مصاحبه با خلبان داود سلمان و فصل‌های دوم

تا چهارم زندان ابو غریب و الرشید از خاطرات آزادگان و به خصوص از خاطرات خلبان سرتیپ داود سلمان و بعد هم از گفته‌های شفاهی یا مکتوب سرهنگ ابراهیم باباجانی، سروان محمدحسن محمدشاهی، سرهنگ جانباز منوچهر حجتی، ستوان سوم آزاده امید دهقانی و دکتر کاکرودی (از پزشکان نیروی دریایی) برداشت شده است.

در فصل نهم کتاب، قهرمان داستان پس از آزادی با مسایلی مواجه می‌شود که در واقع بازتاب از مسایل واقعی نوشته شده است. علاوه بر آن، به افراد و خاطرات دیگری نیز برای تکمیل اطلاعات زندان ابو غریب و الرشید و چگونگی زندگی آزادگان، مراجعه شده که اسامی آن‌ها در متن کتاب و هنگام شرح خاطرات آورده شده است.

رویدادهایی که در مدت اسارت به وقوع پیوسته است، همگی اسناد مهم و قابل بررسی برای آیندگان است. مقاطع تاریخی کمتر مورد نظر ماست. مهمتر، چگونگی مقاومت طولانی و تاریخی اسرای ما در شرایط سخت و طاقت فرسای آن اسارتگاه‌هاست. مراسم

مذهبی و دعاها، تنهایی‌ها، دلتنگی‌ها، نگرانی از زن و فرزند، شنیدن
اخباری از ایران و یا شکنجه و شهادت یک دوست و همکار در
اسارت، همه آن پدیده‌هایی بود که در کل، زندگی دوران اسارت را
شامل می‌شدند و مهمترین مؤلفه‌های خواندنی برای دیگران به
شمار می‌رود.

احمد حسینی - خرداد ۱۳۹۶

فهرست

۱۷	مقدمه
۲۱	در مورد کتاب حاضر
۲۴	در میان نبرد
۶۳	اسارت و بازجویی
۸۹	زندگی به یک دوران اولیه
۱۱۴	بهترین رؤیای شیرین اسارت
۱۴۶	شکجه گاه نهروان
۱۷۱	تلخی ها و شیرینی های اسارت
۱۹۸	فصل چهارم: الرشید
۲۴۳	آزادی
۲۷۱	در جستجوی زن و فرزند

مقدمه

قرن نوزدهم قرن معاهدات و صلح نامه‌ها برای کاهش تألمات ناشی از خشونت و خونریزی در میدان جنگ است. از اعلامیه سن پترزبورگ در سال ۱۸۶۸ گرفته تا موافقت‌نامه‌های دیوان داوری لاهه در ژوئیه ۱۸۹۹ و تا معاهده ژنو در ۱۸۶۴ راجع به حمایت از مجروحان و اسرای جنگی، همگی تکیه بر جنبه‌ها و ابعاد ظاهراً انسانی و اومانیستی دانسته می‌شوند.

به کار بردن وسایلی مثل فتنه‌گر محترق و گازهای خفکان آور سمی در جنگ منع و بمباران شهرها و مناطق مسکونی و ویران کردن اموال فرهنگی نیز محکوم گردید. اسیران جنگی، مجروحان و آوارگان در پوشش حمایت‌های بین‌المللی قرار گرفتند.

حرمت اموال عمومی و املاک خصوصی بصورت تجارت و توقیف و حبس و گروگان‌گیری مردم، ممنوع و اعمال مجازات‌های دسته جمعی، غیرانسانی و ناعادلانه تلقی شد؛ اما این‌ها همه به زودی و خیلی ساده فراموش شد و گذشت ایام نشان داد که بر تعهد این گونه معاهدات و صلح نامه‌ها نمی‌توان دل بست و امیدوار شد.

در این جا باید خاطرنشان کرد که حقوق مربوط به اسیران و سازمان‌های حقوقی مربوط به آن، عموماً در زمانی تکوین یافته‌اند که اسیرشدن موضوعیت خارجی نداشته است. در اوت ۱۸۶۴، یعنی قبل از وقوع جنگ بین الملل، بنیانگذاران قرار داد ژنو، با خیالی آسوده و بدون دغدغه خاطر برای اسیران حقوق وضع می کنند، ولی تجربه جنگ فراگیر اول به خوبی نشان داد که مقررات فوق تنها در قلمرو تزیینات به در صحنه واقعیت، موضوعیت داشته‌اند.

به همین ترتیب در ژوئیه ۱۹۲۹، یعنی پس از فروکش کردن شعله‌های جنگ جهانی اول (۱۹۱۸) و به منزل رسیدن اسیران جنگ، مقررات مرحله دوم راه تجدید نظر و تعدیل شده و براساس مقتضیات شرایط نوین، در برابر پایان جنگی به تصویب اکثر کشورهای جهان رسید.

این موافقت نامه نیز باید کاربرد خویش را در اصل به ظهور می رساند. در حالی که زیر پاگذاردن علنی مقررات این موافقت نامه، هم برای زندانیان شوروی در آلمان و هم برای زندانیان آلمانی و ژاپنی در شوروی و بیگاری این اسیران در اردوگاه‌های مخوف کار اجباری که صفحه‌ای تازه از جنایات بود، بیانگر این است که هر جنگی مقررات و قوانینش را خود تعیین می کند.

برخی از اصول این مقررات به طور خلاصه به این شرح است:

۱- رفتار با اصول انسانیت بدون هیچ گونه تبعیض ناشی از نژاد، رنگ، مذهب، عقیده، جنس، اصل و نسب و ثروت، با اسیری که قادر به جنگ نیست.

۲- این موارد جزو تخلفات عمده شمرده می شود و اکیداً ممنوع است: قتل عمد، شکنجه و رفتار خلاف انسانیت و هرگونه تنبیه بی اساسی، آزمایش های بیولوژیک، ایراد تألمات شدید به عمد، لطمه به سلامت و تمامیت جسمانی، وادار ساختن اسیر جنگی به خدمت در نیروهای مسلح، و غیره. محروم ساختن اسیر از حق دادرسی بی طرفانه.

۳- رعایت تمام حقوق طبیعی در مورد اسیران جنگی از قبیل تأمین مسکن، غذا، بهداشت و پرستاری، معالجه بیماران و زخمی داران و تأمین هرگونه وسایل زندگانی.

۴- حمایت از اسیران در برابر هرگونه عمل خشونت آمیز و کنجکاوای های مردم.

۵- آزادی مذهب و اجرای آزادانه مراسم مذهبی و همراه آوردن تسهیلات لازم برای این کار.

۶- تشویق و توسعه فعالیت های فکری، تربیتی، تفریحی و ورزشی اسیران.

۷- تأمین منابع مالی برای اسیران جنگ و پرداخت پیش پرداختی به عنوان حقوق ماهیانه که میزان آن از درجه و رتبه نظامی اسیر تبعیت خواهد کرد.

۸- به رسمیت شناختن حق شکایت برای اسیران به علت کیفیت اسارت. (نبودن شرایط با کیفیت)

۹- ممنوعیت انتقال اسیران به مؤسسات تأدیبی مثل زندان، توقیفگاه، نظامی، زندان با اعمال شاقه و غیره برای اجرای مجازات‌های انتظامی.

۱۰- اسیر فراری که دستگیر شود تنها یک بار مجازات انتظامی شده و در صورت تکرار مجازات و تشدید نمی‌گردد.^۱

با آن که کلیه سازمان‌های بین‌المللی برای دفاع و حمایت از حقوق بشر تکوین یافته‌اند، لذا در برابر جنایت‌هایی که نسبت به محرومان جهان اعمال می‌شود، کوچک‌ترین بازتابی از سوی این سازمان‌ها صورت نمی‌پذیرد. رزمندگان مسلح‌شماره نظامی و غیر نظامی ایرانی در چنین شرایطی به دست دشمن گرفتار شدند و در مدت اسارت سختی‌ها و شکنجه‌های فراوانی را تحمل کردند

۱- اقتباس از متن قراردادهای چهارگانه ژنو، نشر جمعیت هلال احمر